

Trening przed klasówką

Gimnazjum

Literatura: praca z tekstem - "Obyczaje w Polsce od średniowiecza do czasów współczesnych" (fragment)

Oświetlenie mieszkań było bardzo różne. W dzień światło wpadało przez okna. W zamożnych domach były one duże i dostarczały dużo światła, podczas gdy chłopskie chaty miały małe okienka i tylko część izby była dobrze oświetlona. Jeszcze w XVI wieku nawet w oknach pałacowych umieszczano często błony zwierzęce nasyczone olejem. Nierzadko w okna wstawiano płytki krzemienne oprawne w ołów. Szybko jednak upowszechniły się szklane szyby dostarczane przez liczne huty szkła. W XVII i XVIII wieku błony występowały już tylko w mieszkaniach biedoty i na wsi.

Po zmroku chaty chłopskie i mieszkania ubogich mieszkańców oświetlano za pomocą łuczywa przygotowywanego ze smolnych pni lub korzeni, najczęściej sosnowych. Ustawiano je w specjalnych stojakach lub wtykano w szpary w ścianach. W mieszkaniach zamożnych mieszczan, szlachty i magnaterii używano świec wyrabianych przez aptekarzy w różnym asortymencie. Znano m.in. świece lane, kręcone, nocne. Droższe były zrobione z wosku, a tańsze z łoju. Sporządzano je także domowym sposobem, zatapiając knot w rozpuszczonym łoju lub wosku. Ustawiano świece w lichtarzach, które w bogatych domach były bardzo kosztowne. Dla lepszego efektu świeczniki wieszano na ścianach lub u pułapu. U magnatów były to prawdziwe dzieła sztuki zdobiące najbardziej reprezentacyjne pokoje. Stosowano specjalne szczypce do obcinania knota i kapturki do gaszenia świec.

Zadanie 1

Zaznacz poprawną odpowiedź.

- A. tekst ma charakter reklamowy/popularnonaukowy.
- B. droższe świece były robione z łoju/z wosku.
- C. świece wyrabiał folusznik/aptekarz.
- D. zamiast szyb w oknach stosowano papier pergaminowy/błony zwierzęce.
- E. łuczywo robiono z pni lub korzeni sosnowych/z gałęzi i pni drzew iglastych.
- F. oświetlenie mieszkań było takie samo/było bardzo różne.
- G. tekst informuje nas o sposobie wyrabiania świec/o sposobie oświetlania mieszkań w dawnych czasach.

Zadanie 2

Który szereg zawiera wyraz nie należący do rodziny wyrazów 'świeca'?

- A. świeczka, świeczuszka, świecznik.
- B. świeczka, świat, świecznik.
- C. światowy, świeczka, świecznik.

Zadanie 3

'Być na świeczniku' to znaczy

- A. zajmować się sprzedażą świeczek.
- B. zajmować się produkcją świeczek.
- C. być jedną z ważnych postaci.

Zadanie 4

Objasnij znanymi ci regułami ortograficznymi pisownię podkreślonych liter.

- A. dobrze -
- B. kr~~z~~emienne -
- C. oł~~o~~w -
- D. lichtar~~z~~ -

Zadanie 5

Z wypowiedzenia 'Stosowano specjalne szczypce do obcinania knota i kapturki do gaszenia świec' wypisz

- A. czasownik w formie nieosobowej -
- B. rzeczowniki utworzone od czasowników -

Zadanie 6

W wypowiedzeniu 'Szybko jednak upowszechniły się szklane szyby dostarczane przez liczne huty szkła'.

- A. wyraz 'szybko' to przymiotnik/przysłówek i pełni funkcję okolicznika/przydawki.
- B. wyraz 'szkła' to rzeczownik/przymiotnik i pełni funkcję podmiotu/przydawki.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

- A. tekst ma charakter reklamowy/popularnonaukowy.
- B. droższe świece były robione z łożu/z wosku.
- C. świece wyrabiał folusznik/aptekarz.
- D. zamiast szyb w oknach stosowano papier pergaminowy/błony zwierzęce.
- E. łuczywo robiono z pni lub korzeni sosnowych/z gałęzi i pni drzew iglastych.
- F. oświetlenie mieszkań było takie samo/było bardzo różne.
- G. tekst informuje nas o sposobie wyrabiania świec/o sposobie oświetlania mieszkań w dawnych czasach.

Zadanie 2

A

Zadanie 3

C

Zadanie 4

- A. dobrze - 'rz' wymienia się na 'r'.
- B. krzemienne - 'rz' występuje po spółgłosce 'k'.
- C. ołów - 'ó' wymienia się na 'o'.
- D. lichtarz - zakończenie wyrazu na '-arz'.

Zadanie 5

- A. czasownik w formie nieosobowej - stosowano.
- B. rzeczowniki utworzone od czasowników - obcinania, gaszenia.

Zadanie 6

- A. wyraz 'szybko' to przymiotnik/przysłówek i pełni funkcję okolicznika/przydawki.
- B. wyraz 'szkła' to rzeczownik/przymiotnik i pełni funkcję podmiotu/przydawki.

.....
Nauka o języku: zdanie podrzędne z imiesłowowym równoważnikiem zdania

Zadanie 1

Uzupełnij podane niżej wypowiedzenia przecinkami.

- A. rozmawiając patrzyłem mu w oczy.
- B. upiekłszy ciasto poczęstowała nim gości.
- C. pijąc herbatę czytał gazetę.
- D. wyłączwszy radio poszła na spacer.
- E. patrząc przez okno machała ręką.

Zadanie 2

Przeczytaj uważnie wypowiedzenia, a następnie wykonaj polecenia
podkreśl orzeczenia i równoważniki zdań
określ zdanie nadrzędne i podrzędne

- A. posprzątawszy mieszkanie, wypła herbatę.
- B. odrobiwszy lekcje, obejrzał film.
- C. Basia, gotując zupę, próbowała jej smak.

ODPWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

- A. rozmawiając, patrzyłem mu w oczy.
- B. upiekłszy ciasto, poczęstowała nim gości.
- C. pijąc herbatę, czytał gazetę.
- D. wyłączwszy radio, poszła na spacer.

E. patrząc przez okno, machała ręką.

Zadanie 2

A. posprzątawszy mieszkanie, wypła herbatę.

równoważnik - posprzątawszy; orzeczenie - wypła

1 - imiesłowy równoważnik zdania okolicznikowe czasu podrzędny do 2;

2 - zdanie główne

B. odrobiwszy lekcje, obejrzał film.

równoważnik - odrobiwszy; orzeczenie - obejrzał

1 - imiesłowy równoważnik zdania okolicznikowe czasu podrzędny do 2;

2 - zdanie główne

C. Basia, gotując zupę, próbowała jej smak.

równoważnik - gotując; orzeczenie - próbowała

1A, 1B - zdanie główne

2 - imiesłowy równoważnik zdania okolicznikowego czasu podrzędny do 1